

Terug naar de bewoners: van wijkraad naar wijkbeweging

Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald

De opzet en de uitkomst van de evaluatie door het onvolprezen OBI maken mij duidelijk dat de wijkraden en het project Wijk aan Zet de gestelde doelen niet hebben behaald. Het belangrijkste doel van wijkraadsleden was - in mijn ogen - om bewoners te stimuleren zich in te zetten voor hun woon- en leefomgeving. Om ze te inspireren actief mee te denken over hun wijk, zodat ze in actie willen en kunnen komen om bijvoorbeeld 'hun' tramlijn in stand te houden. En om ze te laten ervaren dat ze zelf iets kunnen doen om dingen te veranderen, kleine dingen soms, een lantaarn op een donkere hoek van de straat, een vaste plek voor die klote scooters, wat meer groen, een bankje halverwege het winkelcentrum, een ruilkastje, zei ik echt 'kleine dingen'? Zeker, het is geen nieuwe autobrug op spuugafstand van de Brienenoord. Maar ze zijn stuk voor stuk van grote waarde. Eén keer omdat ze een probleem oplossen. En nog een keer omdat ze laten zien dat het mogelijk is om als gewone boerenlul iets tot stand te brengen in je eigen straat of wijk of invloed te hebben op 'de Coolsingel', al is het maar een heel klein beetje.

In de Verordening op de Wijkraden staat het wat meer omfloerst: het doel van de wijkraden is 'het activeren van wijknetwerken' en 'het bevorderen van participatie'. En wat besluit de gemeenteraad? Eerst laten jullie bij de verkiezingen voor de wijkraden politieke partijen toe en na de verkiezingen fietsen jullie bij elke wijkraad een ambtelijke oppasser naar binnen.

En wat blijkt nu uit de tussentijdse evaluatie? Wijkbewoners worden niet of moeilijk bereikt. Althans, zo is de ervaring van wijkraadsleden. Hoe bewoners denken over hun wijkraad, is niet bekend. Het OBI heeft namelijk één groep mensen niet gevraagd naar hun ervaringen. De bewoners, inderdaad. Waarmee wat mij betreft nog maar eens duidelijk wordt dat de wijkraden een verlengstuk van de gemeentelijke organisatie zijn geworden - en wellicht voor de bedenkers ervan altijd al waren.

Naast het activeren van wijkbewoners zouden de wijkraden moeten bijdragen aan de vervulling van een al decennia gekoesterde wens in onze stad. Ik heb het natuurlijk over 'wijkgericht werken'. Dat is weer niet gelukt, aldus de evaluatie. De clusters gaan nog altijd hun goddelijke gang. Zelfs wat ik noem 'wijkraadgericht werken' is niet gelukt. Want die wijkraden willen nu meer geld, meer zeggenschap en meer ondersteuning, dat laatste vooral om te leren communiceren.

Hoe verder met dit experiment? Laat de gemeente er met hun tengels van afblijven en laat het initiatief bij de mensen om wie het gaat: de bewoners. Daarvoor zijn een paar flinke ingrepen nodig:

1. Creëer in elke Rotterdamse wijk (77 stuks geloof ik) een zogeheten 'Wijkbeweging'; de afzwaaiende wijkraadsleden kunnen de wijknetwerker helpen deze op poten te zetten
2. Iedereen, ook ambtenaren en kleuters, kunnen lid worden van hun Wijkbeweging; er zijn daarom ook geen dure verkiezingen nodig
3. Schaf de bezoldiging en de ambtelijke oppassers af
4. Organiseer voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen een 'Week van de Rotterdammers' om 1) de Wijkbeweging te promoten en 2) inwoners naar de stembus te krijgen
5. Stop de vrijgekomen miljoenen in bewonersinitiatieven, in wijknetwerkers en in de (ondersteuning van de) Gemeenteraad
6. Hanteer een zes ogen-procedure om in voorkomende gevallen te beslissen over bewonersinitiatieven: wijknetwerker, wijkmanager en gebiedsregisseur. Het gaat hier soms over veel gemeenschapsgeld; de beslissing over de besteding ervan komt niet toe aan een stel willekeurige bewoners, maar hoort thuis bij de gemeente
7. Start een nieuw project om wijkgericht werken te realiseren en noem het 'Gemeente aan Zet'.